

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Dato: 15.11.2012
Deres ref.:
Vår ref.: 2012/9910 INGERJU

”En kunnskapsbasert kulturpolitikk” - høringsvar fra Det humanistiske fakultet, UiO

Det er gledelig at departementet har tatt initiativ til utredningen om hvordan forskning og utvikling kan fungere som grunnlag for kulturpolitikken. Vi vil få takke for anledningen til å kommentere rapporten fra Kulturdepartementets eksterne FoU-utvalg. Rapporten er et godt og viktig innspill til politikktutforming som angår flere av de humanistiske fagene.

Fakultetet har en fagportefølje på over 70 fag, mange er fremmedspråk- og kulturfag. Mange av spørsmålene som behandles i rapporten er globalt orientert: toppidrett, rettighetsspørsmål, mangfoldige samfunn, verdispørsmål etc. Her er det mange kontaktpunkter mot humanistisk forskning som i sin alminnelighet er basert på kunnskap om forskjeller og forflytninger historisk, geografisk og språklig.

Aktuelle kulturforskningstema

Vi deler FoU-utvalgets oppfatning av at det er behov for et bredt forskningsbegrep når et nødvendig kunnskapsgrunnlag for departementets kulturpolitikk skal utformes. Flere aktuelle forskningstema for politikktutforming ligger i en utvikling og videreføring av allerede igangsatt forskning. Vi vil nedenfor kort omtale noen slike.

Mangfold

Kulturpolitikken skal legge til rette for mangfoldet innenfor kulturlivet og sikre et stimulerende og utfordrende kulturtilbud for hele befolkningen, og utvalget peker på forskning rundt kulturpolitikk og mangfoldsamfunnet som aktuelt tema i en kulturforskningssatsning. Vi skisserer her noen elementer der det er potensiale til videre forskning om dette temaet.

Et kulturelt mangfold krever *kulturell kompetanse*. Hvordan håndterer enkeltmennesker kunnskapsutfordringer knyttet til generasjons-, kultur-, religions-, identitets- og språkmøter? Hvordan fremme og opprettholde nysgjerrighet og lærelyst gjennom et langt liv er også spørsmål uutforskede spørsmål.

Forsknings- og administrasjonssesjonen
Postadr.: Postboks 1079 Blindern, 0316
OSLO
Kontoradr.: Niels Henrik Abels vei 36

Telefon: 22 85 63 83
Telefaks: 22 85 45 50
postmottak@hf.uio.no
www.hf.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Blant forskningstemaene [et nytt senter](#) for fremragende forskning skal se nærmere på er hvordan *flerspråklig* forvaltes i samfunnet både på et individuelt nivå og på et gruppenivå, og hvordan sosiale og politiske maktforhold påvirker flerspråklig tilegnelse og flerspråklig sosialisering.

Når Språkrådet fra 2013 får ansvar for nyere innvandrerspråk, vil et aktuelt spørsmål være hvilke språk det finnes forskningskompetanse på i Norge. Det er i denne sammenheng behov for mer kunnskap om det som skjer når vi beveger oss mellom språk: hvordan *oversettelse* virker inn i ulike situasjoner. Kunnskap om *fremmedspråksinnlæring* som grunnlag for utvikling av skolen er også vesentlig.

Et annet aktuelt forskningsfelt i et mangfoldsperspektiv er *tros- og livssynsfeltet*. Det økende mangfold av både sekulære og religiøse livssyn, endringer i forholdet kirke/stat, og den sterkere rolle tro og ideologi spiller i offentligheten, er tema der det er nødvendig med et bedret kunnskapsgrunnlag for politikken på feltet. Flere fagmiljøer viser i denne sammenheng også til *frivillighetsfeltet* som et felt med stort forskningspotensiale.

Kulturarv

Samfunnsendringene mot et mer mangfoldig samfunn stiller forskning om og formidling av kulturarv overfor nye utfordringer og her er flere tema som med fordel kan utforskes mer.

Hvordan bevares og formidles norsk kulturarv i et mer mangfoldig samfunn? Hvordan defineres kulturarv i et digitalisert og globalisert samfunn? I internasjonal humanistisk forskning er minnearbeid stadig høyere på dagsorden. Å se minner som møtepunkter mellom enkeltmenneskers personlige historie, samfunnshistorie, og dramatiske hendelser er en god innfallsvinkel til immateriell kulturarv. Museums- og kulturminnefeltet peker seg i så måte ut som sentrale forskningsarenaer.

Fornyelse

Vi er enige med utvalget om at *digitalisering* er en nøkkelfaktor i dagens samfunnsendringer. Rapporten beskriver godt de utfordringer digitalisering betyr for mediepolitikken. Medieforskningen er sentral i videre utvikling av kunnskapsgrunnlag. Vi støtter forslaget om å styrke anvendt medieforskning.

I tillegg vil vi gjerne også peke på det potensiale som ligger i tverrfaglig grunnforskning med medievitenskap og andre humanistiske fag og samfunnsfag. Forskningsprosjektet [Kunst!Makt!](#) konkretiserer dette potensialet for tverrfaglig grunnforskning som kunnskapsgrunnlag for politikk. Prosjektet studerer kulturpolitiske og -økonomiske betingelser for kunst- og kulturproduksjon i Norge i dag. I skjæringspunktet mellom kultur- og medieforskning er felles temaer blant annet digitalisering, mangfoldsproblematikk, demokrati- og ytringsfrihetsspørsmål.

Bevegelsen i retning av mer tverrfaglig forskning er en måte å fornye forskningen på. Den er samtidig et virkemiddel for at humanistisk forskning kan svare på store samfunnsutfordringer og endrede samfunnsbehov, også innen kulturfeltet.

Forskningsfinansiering på åpne konkurransearenaer

Rapporten viser til at SAMKUL er et svært generelt program. Det er vi enige i. Vi er samtidig glade for programmets fokus på at også humanistisk forskning er nødvendig for å forklare samfunnsutvikling og samfunnsutfordringer. Det åpner for flere humanistiske perspektiver i handlingsrettede program. Dette bør på sikt komme både generell kulturforskning, men også mer anvendt kulturforskning til gode.

Vi deler overbevisningen om at det er behov for å styrke den mer grunnforskningsrettede kulturforskningen. Økte bevilgninger gjennom NFR, enten til fri programstøtte eller fortsatt tematiske kulturprogram, vil etablere gode konkurransearenaer som fremmer forskning av høy kvalitet. Vi mener at det med en styrking av grunnforskningen vil etableres et mer robust grunnlag for mer oppdragsbasert og anvendt forskning. Å øremerke deler av NFRs kulturforskningsprogram til forskning med anvendelse for politikktutforming, er en tidligere praksis som også bør vurderes.

Vi støtter forslaget om å utrede muligheten av å etablere et kultursektorens forskningsfond. I tråd med et ønske om å arbeide mer tverrfaglig også på tvers av sektorer, mener vi at dette vil være godt egnet til å styrke dialog mellom forskere og brukere, og å styrke forskning på kulturfeltet med mer anvendte perspektiver.

Forskningsorganisering: Lærings- og dialogarenaer

Rapporten beskriver godt behovet for gode lærings- og dialogarenaer for praktikere, politikktutformere og forskere. Dette er et synspunkt vi vil få framheve og støtte spesielt. Vi mener generelt at både formidling av forskning og forskningen selv med fordel kan utvikles i mer dialog med involverte aktører.

Vi deler utvalgets betoning av at det for Kulturdepartementet er særlig viktig å samarbeide med Kunnskapsdepartementet. Vi er glade for at utvalget trekker inn den siste forskningsmeldingens vektlegging av forskningsinnsats og samfunnsutvikling. Gjennom et godt samarbeid mellom de to departementene mener vi at humanistisk kulturforskning i større grad vil kunne gjøres relevant for samfunnsutviklingen.

Vi er imidlertid usikre på om forskningscentre organisert ved et universitet er det best egnede virkemiddelet.

Vi er enige i at sentre bør forankres i robuste og aktive forskningsmiljøer. Samtidig er vår erfaring at universitetsstrukturen ikke nødvendigvis er den beste for å organisere sentre slik de er beskrevet i rapporten. Undervisningsoppgaver og finansieringsstruktur er viktige årsaker til dette. For kulturfeltets del finnes jo allerede sentre som NIKU, et alternativ til nye sentre ville være å vurdere

eksisterende sentres mandater. Men organiseres ev. nye sentre for eksempel innenfor rammen av instituttsektoren, vil vi gjerne bidra med våre ansattes kompetanse i prosjektoppdrag.

Vi mener at studentforskning i noen tilfeller kan vurderes som et supplement til forskning. Dette vil selvsagt ikke løse behovet for oppdragsforskning på kulturfeltet. Men i grenseflaten mellom forskning og utdanning dekkes i dag flere behov for spesialisert kunnskap. I [Vitenskapsbutikken](#) kan departementer og andre arbeidsgivere melde inn oppdragsprosjekter som masterstudenter utfører som sin masteroppgave. Flere [master](#)- og [bachelor](#)programmer på HF har praksis i arbeidslivet som en integrert del av utdanningen, og mange studenter hospiterer i kultursektoren med faglig prosjektarbeid.

Vi vil avslutningsvis gjenta vår glede over departementets initiativ til dialog om utvikling av en kunnskapsbasert kulturpolitikk. Vi stiller gjerne i møter eller i andre sammenhenger for å bidra til å formulere temaer ytterligere.

Med hilsen

Trine Syvertsen
Dekan

Inger-Johanne Ullern
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Inger-Johanne Ullern
22856335, i.j.ullern@hf.uio.no